

Η ΑΝΟΙΞΗ*

Τοὺς Τούρκους, τοὺς Νεότουρκους βάζω μὲ τὸ νοῦ μου. Καὶ συνεπάγομαι. Τὴν Τουρκία, τὴν μίστητα δσο γίνεται, δσο πολλοὶ Ῥωμιοὶ δὲν τὴν μισοῦνται. Τὴν Τουρκία τῆς σκλαβίας, τὴν Τουρκία τοῦ Χαμίντη, πάντα τὴν μισῶ, ἐν καὶ πάλε πολλοὶ Ῥωμιοὶ τὴν κοιτάζουν μὲ γλυκοῦ μάτι, μερικοὶ μὲ λισταὶ μὲ κάπιο θαμασμό. "Ελεγα πὼς ὁ μωμεθανισμός, δέδυνατο ποτέ του νέδερφωθῆ μὲ δποια πρόσδο μὲ ἐνεια. Μπορεῖ σ' ἀφτὸ νὰ μὴν εἶχα καὶ τέσσαρις διάδικο. Διάβασα στὶς φημερίδες πὼς οἱ κορυφαῖοι τῆς σημερνῆς πανάστασης εἶναι οἱ περισσότεροι φαρμακόνοι. "Οστε δὲ βοήθησε ἡ θρησκεία. Βοήθησε διατάξει, ποὺ τ' ὅλο τὸν κόσμο περνᾷ γιὰ τὸ συντηρητικῶτερο, τὸ ἀριστοκρατικὸ τὸ στοιχεῖο! Καὶ τὸ μάθημα ποὺ δώται στὴν Ἐβρώπη! Τέτοια πανάσταση καὶ σταλία αἴμα νὰ μὴ χυθῇ! Βέβαια πὼς ἀψε σῆσε, μιὰ Τουρκία δὲ μεταμορφώνεται, δὲν ξαναγεννέται. Κάμποσα ἔχουμε νὰ διοῦμε ὡς που νὰ πετύχῃ, ἀν πετύχῃ καὶ στὸ μέλλο, ἡ τούρκικη πανάσταση. Τὴν θέληση ποὺ τραβᾷ τὸ δρόμο της ὁμπρᾶς—σὰν τὴν μπάλλα τοῦ κανονιοῦ—τὴν δύναμη ποὺ φέρει δὲν ξέρει, τὴν δρμὴν ποὺ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ τὴν βαστάξῃ, δὲν διατρέπει τὸν πολέμο της γυρίση στὴν λεφτεριά, στὴν δικιοσύνη, ἀντὶς νὰ τὶς βάζῃ, ὅπως τὶς ἔβαζε ὡς τώρα, στὴν ἀδικία, τὸ κίνημα τὸ γενναῖο δὲ θὰ τὸ σταματήσῃ κανένας. "Οπως κι ἐν εἶναι, μὲ τὴν καρδιὰ μου τοὺς χαιρετῶ, τοὺς μεθοδολογημένους τοὺς ἡρώους, τοὺς πατριώτες τοὺς σιδερένιους, τῆς καινούριας τῆς Τουρκίας τοὺς καινούριους τοὺς Σπαρτιάτες.

"Ωστόσο ποιά τάποτελέσματα τῆς πανάστασης γιὰ τὸν Ἑλληνισμό; Ἐπειδή, δσο κι ἐν ἡ πέννα μου τρέχει, νὰ τοὺς προφτάσῃ τὸν ἐπαίνο, τοὺς χιλίους ἄξιους ἐπαίνους ποὺ τοὺς πρέπουνε, ὁ Ἑλληνισμὸς μοῦ κάθεται στὴν σκέψη καὶ γιὰ τὴν μοίρα του πὼς νέδιαφορήσω; Τάποτελέσματα γιὰ τὸν Ἑλληνισμό, ἀλογάριαστα. Πρῶτα βλέπω τὰ κακά, γιατὶ σὰ νὰ μὴ τὰ βλέπουνε οἱ δικοὶ μας, ποὺ φεύγουμε μήπως κι ἀνάφωνε πάρα πολὺ γλύγορα. "Ισως νὰ μὴ στοχαστήκανε δοιοὶ τὸν κίνυνο. "Ἐν νοεῖται. "Άμα θεμέλιωθῆ στὴν Εύρώπη μιὰ Τουρκία, δὲν ὑπάρχει σοβαρὴ ἰλπίδη, δὲν ὑπάρχει καμιά, νὰ διοῦμε μπαντιέρα ἐλληνικὴ τόσες χῶρες ἐλληνικές.

*). Απὸ τὸν καινούριο τόμο «Ιόνια καὶ Μήλα», σελ. 226—231.

ΚΡΥΔΕΟΣ. (Ἔδιαιτερος). Ντροπὴ ἐπὶ τέλους, δὲν εἶναι κατάστασις αὐτή. Οὔτε ὁ γιατρὸς εἶναι ὑπηρέτης σου. "Ἐλα.. ἔλα.. (Γελοῦντας, τὸν παῖρον διὰ τὸ χέρι καὶ τὸν δδηρεῖ στὴν κλινική).

ΝΙΚΟΣ — Καλὴ ἐπιτυχία. (Ἔπεινη τὴν στιγμὴν ἀκούνεται τὸ κονδῦον). "Ανοίγει δι Κώστας καὶ μπαίνει δι ὑπηρέτης Νοσοκόμως. φέρνοντας ἕνα γράμμα. "Ο γιατρὸς πλησιάζει καὶ πάρει τὸ γράμμα διὰ τὰ χέρια τοῦ Γιάννη καὶ τὸ διαβάζει).

ΣΚΗΝΗ XI

ΤΑ ΙΔΙΑ ΗΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ

ΓΙΑΤΡΟΣ. (Διαβάζοντας τὸ γράμμα). — Πήγανε στὴν κλινικὴ καὶ βρέλε τὴν μπλούζα σου, Γιάννη. ("Ο Γιάννης φεύγει)

ΣΚΗΝΗ XII

ΟΛΟΙ, ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ

ΓΙΑΤΡΟΣ. (Ἄφοῦ διαβάσει τὸ γράμμα προχωρεῖ πρὸς τὸν Νίκο. Ηλκιούζει καὶ δι Κώστας). Κ' ἴδω ἀποτυχία. Μωρὲ τι; φρωμότερος εἶναι αὐτός! Νὰ μὴ μπορῇ κανεὶς νὰ βρῇ λίγους παράδεις ἀπὸ πουθενά.. Φρόντισε, Νίκο, ὅπως εἴπαμε! Τὰ βλέπεις πειράχει ἐδύ τὰ πράγματα 'Ο Κώστας,

Οι Νεότουρκοι, μὲ ἀπειρη φρόντη, γυρέονται μαζί στὰ νὰ καταρθώσουν καίνο ποὺ διαταχτητής μήτε τῦβαλε μὲ τὸ νού του, ἀπὸ τὰ 1453; δηλαδή, ὁ νικητὴς κι ὁ νικημένος νὰ γίνουν ἔνα ἔθνος. Δίνουν στοὺς Ῥωμιοὺς τὰ ἴδια δικαιώματα ποὺ δίνουν καὶ στοὺς Τούρκους. "Εχουνε λοιπὸν οἱ Ῥωμιοὶ τὰ ἴδια χρέον. Θὰ κάμουνε κι ἀφτὸ στρατιώτες θὰ μάθουνε τὴν τέχνη τοῦ πολέμου, θὰ μάθουνε τὰ μυστικὰ τῆς στρατηγικῆς, τῆς ἀμυνῆς ἢ τῆς ἐπίθεσης, σὲ τούρκικα στρατιωτικὰ σκολειά, γιατὶ καὶ τοῦτα σήμερις ἀνοιχτὰ τοὺς εἶναι. Φυσικά, χρωστοῦνε νὰ φέρουνται σὰν τίμιοι ἀθρῷποι ποὺ εἶναι, ποὺ πάντα φανήκαν, ἀκόμη καὶ σὰν τίμιοι πολῖτες, σχις πιὰ ραχιαδες, χρωστοῦνε πίστη, ἀφοσίωση καὶ δουλειὰ στὸ τούρκικο τὸ κράτος, ποὺ εἶναι καὶ δικό τους, στὴν τούρκικη τὴν μπαντιέρα, ποὺ καταντᾶ μπαντιέρα δική τους. "Ετοι θὰ καταλάβετε πόσο δύσκολη, πόσο τραγικὴ κάποτες μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ θέση τους, ισικίσια μὲ τὰ δικαιώματά τους τὰ καινούρια.

"Ο κίνητυνος δι θίμικὸς εἶναι ἀκέμη σημαντικῶτερος. Πῶς δι Ρωμιός, σὲ μιὰ πολιτισμένη Τουρκία, θὰ γίνη πρόσωπο μεγάλο, σίγουρο κι ἀρχιστιγούρο. "Εδῶ εἶναι κι ὁ σκόπελος. Γιατὶ, δσο περισσότερο κύρος ἀποχρεώση, τόσο λιγότερο, ἀνήθελά του, ἀνήξερα του, θὰ νοιώσῃ τὸν ἔχοτρο του ἀνεξάρτητο, θὰ εἶναι ὁ ἴδιος Ῥωμιός, δι Ρωμιός ποὺ τόνειρό του ὡς τώρα σταθηκε ἡ ἀπολύτρωση ἀπὸ τὴν Τουρκία. Θὰ διοῦμε τὸ περιέργο, τὸ πρωτάκουστο, ἀπροσμόνητο φυχολογικό, ποὺ μ' ὅλα τὰχτικὰ τῆς λεφτεριάς, ισιως θὰ συνηθίσῃ πιὸ καταλάβατα σὲ καίνο ποὺ τὸ κάτω κάτω πρέπει σκλαβία νὶ τὸ ποῦμε, γιὰ νὰ τοὺς διώσουμε τοῦμα τὸ τάλινον. Σκληρὰ σὰς φαίνουνται τὰ λόγια μου; "Οχι. Σκληρὰ δὲν εἶναι. Είναι λόγια τῆς λύτης. Πρέπει κανένας τὸ καθετής νὰ συλλογίσται, γιὰ νὰ τὸ προπάρη καλήτερα. Συλλογιστήτε τα καὶ σεῖς. Θὰ καταλάβετε πὼς μερικὰ ποὺ σᾶς λέω, ισιως νᾶναι καὶ σωτάτα. Μπορεῖ νάχουμε μιὰ μέρα δι Ελλάδες. Πῶς νὰ τὸν πάρεις; "Αλλος Ῥωμιός θὰ εἶναι δι Ρωμιός τῆς Τουρκίας, ἀλλος δι Ρωμιός τῆς Ελλάδας. Ή δουλειά τους, η δράση τους, τὰ σύφερα τους διαφορετικά. Ή γεωγραφία τὰ φέρνει, τὰ φέρνει καὶ ἡ πολιτική, ἀκόμη κι ὅταν η καρδιὰ δὲν τὰ φέρνει. Τάθρωπινα πάντα δὲν κυβερνιούνται ἀπὸ τὸν ἀθρωπό. Η ἀνάγκη τὸν κυβερνεῖ καὶ ἀνάγκη τὸ πολιτικής τοῦς Βουλγάρους, τοὺς Σλάβους, γιὰ τὶ τοὺς λογαριαστούμε; Φτάνει νὰ πάρῃ δύναμη στὴν Τουρκία δι Ρωμιόσυνη—καὶ θὰ πάρῃ μὲ τὸ Σύνταγμα, δὲ γίνεται γλύτωσε κι ὁ Ἑλληνισμός τάλλα πιὰ τὸ μέλλο θὰ μάς τὰ φκνερώτηρα.

Μὰ νὰ μὴν ξεχοῦμε καὶ τὰ καλά. Νὰ μὴν ξεχοῦμε τὶς ἔξοχες ἀρετές, ποὺ ἔχεις δι Πολίτης, ποὺ τὶς ἔμαθε ἀπὸ τὰ χρόνια τὰ περχομένα, ἐδῶ καὶ τέσσερεις ήμισου αἰῶνας. Δὲ σκοπέλων νὰ πειράξω κανένανε. Πιὸ σοβαρὸς ὅμως μοῦ φαίνεται δι Πολίτης ἀπὸ τὸν Αθηναϊστο. Βέβαια, πὼς δέν την Ἐλλαδα, καὶ στὴν Ἐλλαδα θάχουμε θάμνια. Μπορεῖ νὰ καταφέρῃ ἀλλα κι δι Πολίτης. Η ἐργασία, η πομονή κ' η πυρονή δὲν τοῦ λείπουν. Δὲν τοῦ λείπει κ' η ξυπναδα. Σημαντικό, ποὺ δόστη τὴν κρατούμενη σὲ Τούρκοι, κανένας ἀλλος δὲ θὰ τὴν πάρῃ τὴν Πόλη. Ποὺδες ξέρεις δὲν τὴν πάρῃ ἀφέτος; "Ο Ῥωμιός, μιὰ ψεύτη κ' έναν καιρό, ἀπορρούμητε τοὺς Σλάβους, στὴν Ελλαδα. Στὸ Βυζαντιό, ἀπορρούμητε τοὺς Ῥωμιούς, ποὺ δέπετε κάπως πιὸ δύσκολο. Γιατὶ; οὐ μὴν ἀπορρούμητε μιὰ μέρα καὶ τοὺς Τούρκους; Είναι ζήτημα τῆς στατιστικῆς, ζήτημα τοῦ πληθυμοῦ. "Αμα πληθυνοῦντες οἱ ρωμαϊκὲς φυματίες, ζημικαὶ κάμουνε πολλὰ παιδιά, πληθαίνουνται ταχτικὰ κ' οι ψηφοφόροι. Ψηφίζουνται βουλευταδες Ῥωμιούς, καὶ τοῦτες δική τους η πλειοψηφία, δική τους Βουλή. Μπορεῖ μάλιστα νὰ μής βγῆ στὴν μέτη κατόπιν τῆς πάρητες μου. Πολιτεῖτες, συλέτες, θρησκείες, κάμποσες στὴν Τουρκία. Νά καὶ δι κόμπος. Μιλούμε γιὰ τὸν Ελληνισμό τοὺς Βουλγάρους, τοὺς Σλάβους, γιὰ τὶ τοὺς λογαριαστούμε; Φτάνει νὰ πάρῃ δύναμη στὴν Τουρκία δι Ρωμιόσυνη—καὶ θὰ πάρῃ μὲ τὸ Σύνταγμα, δὲ γίνεται γλύτωσε κι ὁ Ἑλληνισμός τάλλα πιὰ τὸ μέλλο θὰ μάς τὰ φκνερώτηρα.

Διὸ συνέπειτε τῆς τούρκικης πανάστασης θελα νὰ δείξω, καὶ μὲ παράτυρε δι λυρισμός. Θὰ διοῦμε καριὰ πανάσταση, ἀν δχι ἀλλοῦ, τουλάχιστο στὴν Ισπανία. Ισπανίκα καὶ Τουρκία πάντα ταῖρι ταῖρι πόγκανε, οἱ μαῖρες τους πάντα, δσο παραξένος κι δι φαίνεται, σὰν παράλληλες η μιὰ μὲ τὴν ἀλλην. "Ετοι τὸ παρατήρησε κάποιος ιστορικός, καὶ δέν τὸ σημειώνω, τάχα γιὰ νὰ ξετάσουμε, τώρα ποὺ τελειώνει δι Πρόλογος, τι ἀφάνταστες ἀλλαγές θὰ φέρη σ' δλη τὴν πολιτικὴ τῆς Εβρώπης νὰ τούρ-

τροῦ εἶναι, δτι δλη αὐτὰ ποὺ ὑποφέρει δὲν προέρχονται δι αἰτίας του. "Εξαρνα νὰ χρωστούμε διότι δχνειθηκε καὶ τὰχτης στὰς διατεκδάσεις. Στὸ διαβόλο! Θάλεγις κανεὶς, ἐπι τέλους; δς μὴν τάχτρωγις, δς σκέπτονταν! Είναι δχιος τῆς τύχης του. "Αλλὰ βλέπεις αὐτές; οἱ ὑποχρεώσεις ποὺ ἔχει τὸ παραλόουν.

ΚΩΣΤΑΣ. — Είναι πραγματικῶς ἀξιολύπητος. Σκέφθηκε γιὰ νὰ τὸν ζνακουρίσω νὰ βιῶ μιὰ θέση κι ἀποτάσθικα παντού. "Άλλα τεντούσι θέλουν νὰ μὲ πάρουν μαθητεύμενο κ' ἐπειταχ τὸ μέσον τοῦς; Εάντοτε διατηταρχεῖς δροχμές; καὶ νὰ μ' ἔχεις ταλλεύοντας.

ΝΙΚΟΣ. — "Αφητέ τα τώρα κύττα. Νὰ σου πώ, Κώστα, τὸ βλέμμα τοῦ γειτροῦ, δχνα μ' ἔλεγε προτίτερα, δτι πιθανόν νάχειρη κι δι Δημόσιος εἰσπράκτωρ, δὲν μ' χρεσσε. Κατὶ τι είδη μέσα στὰ ματιά του ποὺ έλαμπε, κατὶ ποὺ μὲ τρόικης. Φοβερούς νὰ μήν τύχη κι συμβούλη τίποτε κατά τὴν ἐγχειρίας! "Ετοι τὸ συγχρυτικό πούειναι. Δὲν ρού λες, δι ἐγχειρίας αὐτὴ εἶναι σιναρά;

ΚΩΣΤΑΣ. — Σοζηκωτάτη. Κι' αὐτὶ ποὺ ρ

κικη πολιτική τὸ σημειώνω, γιὰ νὰ γοιώσουμε τὴ δύναμην τῆς λεφτεριάς. Κ' ἔτοι ἔρχομαι κι στὴν Ἐλλάδα. Σωτήριο τὸ τούρκικο τὸ κίνημα γιὰ τὸ γλωσσικὸ τὸ ζήτημα. Ἡ λεφτεριὰ τέτοια εἶναι φυσῆ στὸ βουνό κι ἀμέσως δροσίζεται ὁ κάρπος. "Οπου κι ἀπ' δύο φυσῆ, θὰ τἀρπάξῃς παντοῦ τὸ φύσημά της, παντοῦ θὰ περιχυθῇ. Τὸ βρήκατε ἵσως περίεργο ἔκενο ποὺ σᾶς ἔλεγε γιὰ τὴν Ἰσπανία. Πιὸ περίεργο πολύ, ποὺ μόλις ἀκούστηκε τὸ σύνταγμα, καὶ στὶς φημερίδες ἀρχίστηκε νὰ ξεμυτίζουν τὰ δημοτικά. Στὴν Ἡμερησία Σμύρνη, ποὺ δύο κι ἀν εἴτανε μὲ τὸ μέρος μας, στὴν καθαρέσσουσα μᾶς διαφέντεβε, ταχικὸ τῷρα κ' ἐννα χρονογράφημα στὴ δημοτική. Ἔνας ἀνταποκριτής μου ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη, πρῶτα μου μηνοῦσε πῶς ἀδύνατο νάνοιζη τὸ στόμα του ἐνας δημοτικιστής, τὸν κοιτάζειν στραβά, σὰ νὰ εἴτανε πρεδότης. Σήμερα θέλουν νὰ βγάλουν φημερίδα στὴ δημοτική. Βγῆκε μιὲς μάλιστα, ποὺ κάπιτοσο δημοτική. Βέβαια. Μήπως σκλαβία ἡ καθαρέσσουσα δὲν εἶναι; Σπάσανε τὰ σίδερα, πετιέται λέφτερα δέως κ' ἡ γλώσσα τῆς καρδίας.

Εἶναι καὶ ψυχολογικό. Φανταστήτε πῶς ἡ Τουρκία, ἡ καταφρονεμένη καὶ βέβαρη Τουρκία, ἡ Τουρκία θέλει ἀνεξάρτητο τύπο, θέλει, ἀνεξάρτητη γνώμη νάχη ὁ καθένας, τάχη καὶ τὸ δικαίωμα νὰ τὴ λέγῃ ἔστερα, ἔθαρρος, νέτα σκέττα. Θὰ φιλοτιμηθοῦνε πιὰ καὶ στὴν Ἐλλάδα. Πῶς νὰ μὴ φιλοτιμηθοῦνε; "Η νομίζετε δέξαρνα πῶς δ' α. Κορ. Π. Μαζαριμιχάλης θάχη πάντα λύστηκε νὰ ἐπιβάλῃ; Ποὺ νὰ ἐπιβάλῃ, ἀφοῦ δὲν ἐπιβάλει ἐνας Τούρκος ἀφοῦ κι ὁ σένα-εὐλ-ισλάμης τὸ διαβεβαιώνει πῶς δὲν ἐπιβάλει οὔτε τὸ Κυράνι; Θὰ ντραπῆ. Φυσικά, ἔτοι, μὲ μιᾶς, δῆλα θὰ διορθωθοῦνε. Ο Χατζηδάκης, μὲ τὸ Σύνταγμα, δὲ θὰ γίνῃ ἀθρωπός. Θὰ γίνουνε οἱ ἄλλοι, καὶ εἶναι τὸ μόνο σπουδαῖο, ἐπειδὴ Χατζηδάκης ὑπάρχουνε, γιατὶ τοὺς σποκώνει, γιατὶ τοὺς βοηθᾷ κιδάς, κάποια ἡθικὴ συμπερικυλωσιά. Ο Μιστράτης πάλε τι θὰ κάμη; "Εγὼ θαρρῶ πῶς ἀφτὸς θὰ θυμώσῃ μὲ τὸ Σύνταγμα, καὶ ἀπελπισμένος ποὺ ἔκπαρνήθηκε ἡ Τουρκία τὰ παλιά τῆς τὰ συστήματα. Θὰ ποικηρυχτῇ πασάς, βέρος πασάς, θὰ βάλῃ καὶ καθαρέσσουσαν νὰ τοῦ φυλάγουνε τὸ χαρέμι.

Σᾶς τὸ λέω, παιδιά, σύνειρα γλυκά μὲ συνεπχίρουνε. Νά καὶ τώρα τιστέρο ἀπ' δέκα. Εἶναι φυσικὸ στιν δέκα ποτὲ νὰ λυπάται, τὰ συλλογέται πῶς

θέριζῃ ὥπερ ποὺ θὰ πιθάνη. "Αδύνατο νὰ παρηγορηθῇ. Τι; Θά πεθάνῃ κι ἀφοῦ πεθάνῃ, δὲ θὰ χαρῇ πιὰ τὸν ήλιο καὶ τὸ φῶς του; Δὲ θὰ βλέπη πιὰ τοὺς πράσινους τοὺς κάρπους καὶ τὰ μυριόχρωμα λουλούδια; "Η ἀστική, τὸ Μάη, θὰ ξυπνῇ τὴ δημιουργία καὶ τοῦ λόγου του θὰ καμπάσαι; Τι ἀδικία! Τι κακό! Τι θλίψη! "Οχι, σχι! "Εμένκ, ἡ καρδιά μου ἀναγκαλλιέται, σὰν τὸ συλλογισμός μου, καὶ στόπι ἀπὸ τὸ θάνατό μου, ἡ ἀνοιξη μὲ τὰ λοιλούδια τῆς θὰ πλημμυρίσῃ τὸν κόσμο, μὲ τὰ νοιγέννητα πουλιά της θὰ γεμίσῃ τραχιούδια τὸν οὐρανό. Χαίρουμαι τὴ χαρὰ ποὺ οἱ ἄλλοι θὰ χαροῦνε, τὴ χαρὰ ἐκείνης ποὺ θὰ ζήσουνε ωστεριας ἀπὸ μένα. Χαίρουμαι τὴ γλύκα ποὺ θὰ τοὺς περεχύνῃ, διτανοὶ κάρποι θὰ πρασινίζουνε κι διτανοὶ ἡλιοίς θὰ τοὺς φωτίζῃ. Χαίρουμαι τὴν ἀνοιξη τὴ μιναδική, ποὺ θὰ φένη μιὰ μέρη στὴν Ἐλλάδα, σὰν περάσῃ, διχειμάνχες καὶ σὰν ἀγαπήσῃ τὴν Ἰδέα.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ

· Αφιερώνεται

ΨΥΧΑΡΗ καὶ ΗΛΛΑΜΑ

1

Κάστρο εἰν' ὁ λόγος σου, Τρανέ, καὶ λάβαρο ἡ ψυχή μας, κι ὁ βράχος ποὺ τὸ στέριωσες χλωρὸς χορτάρι βγάνει. "Οξω τον βράχει δι πόλεμος καὶ μέσα τὸ γιορτάσι, κι ὁ σοῦ; υρέψουμε, ἀφεματα βιάλε φωνή καὶ δῶσμας.

2

"Ἐδῶ πεθαίνει μὰ ζωή, ἐδῶ ἐνας κόσμος ρέβει, ἐδῶ τὰ νιάτα χάρουνται καὶ η ἀνοιξη πονεῖ, ἐδῶ δὲν ἔρχεται κανεὶς στ' ἀγκαθερὰ ν' ἀνέβη. Μόρο πλαγιέται μιὰ βαρειά προφητικὴ φωνή.

3

"Απόφε ω Ἰδέα μὲ κοίμησες στὸν κόρφο σου τὸν πλάνο.

"Εσύ μπροστά σὰ λυρωμός καὶ μιὰ σκλαβιά ἀπὸ πίσω καὶ πλήθος γύρα οἱ ἀρνητές.. Εντινδ, πετιέμαι ἀπάνω, μιὰ πέτρα ἀδράχω ἀπὸ τὴ γῆς καὶ πάω νὰ πολεμήσω.

4
· Απ' τὸ ἀψηλό που τὸ θυροί σπίβεις καὶ πρὸς ἐμάς, καὶ θαμπωμένος δὲ θωρακεῖς κάποιο σπαθὶ μεγάλο, μὲ ξύνοντας τὴν κάρα που φονοκάνεις καὶ γελᾶς.
· Ο παντογνώστη καὶ συφέ, δὲρ ξέρεις τίποτ' ἄλλο!

5
Στὰ χέρια σας, Γραμματικοί, ποὺ γίνονται γέραις μηῆμα πάντα δροιχτὰ κι ἀχύρταγα καὶ τοὺς διαβάτες κράζουν, στὸ ἀκάθιστα τὰ χέρια σας, γιλόχρονα στὸ κοίμα διὰ τὰ μάτα δέργουνται καὶ πλαΐσιε ποὺ σπαράζουν.

6
Πλημμύρα ἐντός μας ἡ ζωή, καὶ κῦμα μᾶς δροσᾶς. Μὰ δεσμοί στῆς δίγας τὸ στρατὶ σκυφτοὶ σκυφτοὶ πλανεότε.

7
Σημαίνομε, κηρύζοντας, ἐρχόμενος σὲ σᾶς, κι ἀ δὲ μᾶς νοιάθετε ὡς τυφλοί, τὸ φῶς τοῦ ἡλιού δρυεστε.

8
Σὲ μᾶς ταμπούρια τὰ ἔργα μας, σὲ σᾶς τὰ κούφια λόγια. Μεῖς τὸ κλαδὸν τῆς λευτεριᾶς, σεῖς τὸ σκοινὶ τοῦ μπόγια. Γιὰ σᾶς μιὰ δργὴ ἀντριεύει μας, γιὰ μᾶς σᾶς τρέψει μιὰ φρίκη. Γραφτό σας τύφλα καὶ χαμός, γραφτό μας φῶς καὶ νίκη!

9
Κι ἀ στὴν δρμὴ τοῦ πελεκιοῦ στέκουνται ἐδῶ σημάδια Ασσαλόι, τὰ κεφάλια σας τὸ ἅμναλα κούφια καὶ ἄδεια, βάλε τὸ μάτι, ω ποιητή, στῆς τοκουμριᾶς τὴν τρύπα. Φωλιάζουν πίσω οἱ ἀνομοί. "Ορθώσουν ἐκεῖ καὶ τρύπα.

10
Ι'α σᾶς δὲ φτάνει τὸ σπαθὶ καὶ ἡ πτονφεκιὰ τοῦ στίχου,

νίαν μὲ τὴν καρδιὰ καὶ ἀν κατὰ λάθις κοπῆ καμιάς θὰ εἰσέλθῃ δι αποσφαρικός ἀκρὸς στὴν καρδιὰ κι' ἡ θάνατος θὰ ἐπέλθῃ ἀκαριστοῖς.

ΝΙΚΟΣ. — Ο Θεός νὰ μὲ βγάλῃ ψεύτη.

ΚΩΣΤΑΣ. — "Εννοια σου, τὸ χέρι τοῦ γιατροῦ εἶναι βέβαιο καὶ σταθερό. Φόβος δὲν ὑπάρχει. Μονάχα μὴν ἔρθουν αὐτοὶ τώρα ἐπάνω στὴν ἔγχειροιν.

ΝΙΚΟΣ. — Λέεις νάρχισταν τὴν ἔγχειρον;

ΚΩΣΤΑΣ. — "Εως τώρα π.σ.εύων νὰ τὸν ἔχουν χλωροφορμίσῃ. — Στάσου μὲ στιγμὴ καὶ θὰ σοῦ πῶ (πλησίεις στὴν πόρτα τῆς κλινηῆς καὶ κρυφα κονέι). — 'Ακούω βογγήτα. "Ετώρα, δύος κι ἀν εἶναι θὰ μείνῃ ἀνατοθητος. 'Αι!.. ἀ!.. να!.. "Επαυσε τὸ βογγήτο!.. "Εμεινε ἀνατοθητος... 'Ακούω βή μαται.. Φαίνεται πλησιάζει δι γιατρούς!.. 'Αι!.. ἀ!.. ησυχία!.. 'Εργάζουν ταῖ!.. (Σημιώνει μιὰ στιγμὴ τὸ πελάτην καὶ μισομειδῶντας κάμνει μὲ τὸ χέρι του καὶ κοψιμάτος). Χρρ.. ρ..ρ..τ!.. Τὸ νυστέρι .. (Χτυπᾷ τὸ κουδούνι τῆς ἔξωπορτας, δυνατά. 'Ο Κώστας έπειτέται ἔξαφνικά καὶ τρέχει ν' ἀνοιξῃ).

ΣΚΗΝΗ XIV

ΝΙΚΟΣ. (Μόνος, ἀκούει δλόρθος μ' ἀγωνία. "Απὸ μέσα ἀκούεται δ παρακάτω διάλογος).

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΚΛΗΤΗΡ. (Φωνάζοντας) · Εδῶ εἰνι: ὁ γιατρός.. 'Αλλως; τε μοῦ εἰναι: ἀδιά φορον, εῖτε εἰναι: εῖτε σχι! "Ελι όντολη νὰ ἔιτε λέσσω.

ΣΚΗΝΗ XV
ΝΙΚΟΣ, ΚΩΣΤΑΣ, ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΚΛΗΤΗΡ

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. (Μπαίνοντας μὲ τὸν Κώστα). — Καλημέρα. (Χαιρετᾷ τὸν Νίκο χωρὶς τὸ βγάλη τὸ καπέλο του).

ΝΙΚΟΣ. - Καλημέρα.

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. - "Αν, παιδί μου, σῦν ἐδῶκες ἴντολὴν δι γιατρός, νχ μᾶς πῆς ὅτι ἔρυγις, ἔκαμε πολὺ ἀσχημα, διότι εῖτε ἐδῶ εἰναι: εῖτε σχι, ἔγιν θὰ προβῶ εἰς τὴν ἔκτελεσιν.

ΝΙΚΟΣ. - Καθείστε παρακαλῶ μιὰ στιγμή.

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. — Τί νχ καθήσω! 'Έγω δὲν ηρθαί γιὰ νχ καθήσω κάλλι: γιὰ νχ εἰσπράξω η νχ

ΝΙΚΟΣ. — Μὰ τί συμβαίνει; Γιαὶ τὴν ἔκτελεπιν μιλάτε;

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. — Δὲν ἔχω καιρὸν νχ σ' ἔξηγήσω, ἀγαπητέ "Άλλοι ἀν θέλουν σοῦ ἔξηγον. Τὸ βέβακιον εἶναι, διτι ἔχω ἔτιλην, κακόπια ἀποράσεων

καὶ διαφέρων δικαστικῶν ἔγγαφων νὰ εἰσπράξω 1450 δ. τὰς ὄποιας, ἀν δὲν λάβω τώρα κάμεσως, ως μεῖν ὑπεσχέθηκε δι γιατρός, θὰ προβῶ εἰς ἐκτέλεσιν, θὰ κατάσχω τὰ ἐπιπλά του καὶ θὰ τὰ σηκώσω. — "Ει!.. Κύριοι!.. "Ελα σὲ παρακαλῶ εἰδοποίησε τὸν ἀδερφό σου, γιατὶ θὰ μετανοιώσετε καὶ οἱ δύο ἀργότερα.

ΝΙΚΟΣ. — Σὲ παρακαλῶ. Δὲν θὰ ἔτοι δυνατὸν δέρχεται ηργαζόμενος. 'Ο γιατρὸς εἰδὼν σεῖς. Νά!.. "Εκεὶ μέσα εἰναι, κάλλα καύτη τη στργ μὴ είναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ τὸν δῆῃ. "Έχει ἔναν ἀρρωστό μέσα καὶ τοῦ κανεὶς ἔγχειροις πολὺ σοβαράν καὶ ἐπικίνδυνον. Όταν τε βλέπεις εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν ιδῆς, οὔτε εἶναι η κατάλληλος στιγμὴ τώρας γιὰ νὰ προθῆς εἰς κατάσχεσιν.

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. — Νά σοῦ πῶ: Δὲν ε

ποὺ μηδὲς στὸ θεῖο τὸ διάβα του τίποτα δρόδὸ δὲ στένει.

*Η πόρτα ἐντός σας σφαλιστή καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ ἥχου.

Γιὰ σᾶς, μονάχα οὐρανικὸ ταιριάζει ἀστροπελένι.

11

Κοίτεται τῆς γενιᾶς μου ἀργὸ τώρα τὸ καρυοφύλλι.. Μὰ τὸ δικό της ἄτρομο μέσου μου βράζει τὸ αἷμα, καὶ ἀν τὸ φαγιάδικο κρατῶ στὸ χέρι μου κοντάλι κάποια κατάρα της ἡ εἰκὴ «Μ' αὐτὸ» μοῦ λέει «πολέμα!»

12

Ψάξτε καὶ μέσα στὰ βαρκά καὶ μέσο τὴ λεσπονυρά. Τὰ λόγια ποὺ ζητάτε ἔσεις δὲ θὰ τὰ βρήτε. Κρῆμας.. Τὸ μέγα σας ἀνάθεμα γιὰ μᾶς ἡ λευτερία, καὶ ἡ πύρινη κατάρα σας ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ μας.

13

Τί ἀν πλημμυρίσαν οἱ ἄπιστοι καὶ οἱ ἀφρητὲς τὴ χώρα;

*Ἐμεῖς μὲ τῆς ἀνάστασης τὰ βάγια, τὰ πλαδιά, ἐμεῖς χαμός καὶ χαλασμός στὸ δολερὸ τὸ Τάρο, ἐμεῖς τοῦ πόλεμου ἡ φωτιά.. Οἱ νέοι καὶ τὰ παιδά.

14

Σάλενε πλούσια ἡ χλωράσια πὰ γυναικὸς τὰ στήθη.. Κι ἀ φάλιασσεν διαδημὸς καὶ ἡ κιτρινιά στὰ φύλλα, καὶ ἀν ὅνειρο εἶν' τὸ πράσινο κι ὁ ἀπελῆς παραμύνθι, καὶ ἀν τὸ κλαράκι ἀνάνθιστο τὸ θύλβει ἡ ξεραΐλα— Σοφοί, ἡ πνοὴ ἀπ' τὰ λειψά σᾶς ξέφυγε τὰ στήθη καὶ καὶ ποὺ γιόρταζε ἡ ζωὴ πῆγε ἡ κακὴ καὶ χύθη.

15

Μέσ' τὸ μουσεῖο ἀραδιστά, νεκρὰ τὰ γιαταγάμια τὰ καρυοφύλλια, τὰ σπαθιά, οἱ πάλες, τὰ γιαλιάνια καὶ τὰ προύμπτονια, τὰ χαροπιά, οἱ πιστόλες, τὰ μιλιόνια.. .

*Αρματα, πρῶτοι τῆς σκλαβιᾶς δχτροὶ στὰ τίμια χρόνια

πάρτε ψυχὴ καὶ φύγετε - κι ἀστράψτε καὶ βροντήζετε κι ἀκόμα μᾶς φορά ὡ ἔσεις, δρόμο στὴ νύχτα ἀνοίξτε.

16

Σᾶς κλαίω ποὺ δὲ γνωρίσατε μέσο τὴν πυκρή σας ζήση

τὴ φλόγα τῆς παλληκαριᾶς ποὺ τὴν «Ιδέα κερτρώει, καὶ σέρνει τὸν πολεμιστὴν ἑρθῆ νὰ πολεμήσῃ μέσα στὸ κόσμον τὸ πλοτὶ τὸ μαρμαρένιο ἀλῶν.

ΝΙΚΟΣ. — «Ἐχεις δίκαιοι, ἀλλὰ βλέπεις αὐτὴ τὴ φορὰ παρουσιάζεται μιὰ ἔξαιρετικὴ περίπτωσις. Αὔριο νά, αὔριο θά σὲ πληγώσῃ καὶ ἀν θέλης μάλιστα γίνονται καὶ ἔγω ἔγγυητής.

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. — «Ἔγω ἰσένα δὲν σὲ γνωρίζω κι ὅμε μπορῶ νὰ δεχθῶ προτάσεις, διότι ἡ ἀπάτησις δὲν εἶναι δίκη μου. «Ἀν μποροῦντε τούλαχιστον νὰ μοῦ δώσῃ ἔνα μέρος:

ΚΩΣΤΑΣ. — «Ἀκριβῶς περίστες αὔριο καὶ θά σας πληρώσῃ Νά, εἰσθε βέβαιοι, διτὶ πάντως θά σας δῶσῃ ἔνα μέρος. Νά αὐτὴν ἡ ἔγγειόσης φυσικὰ θὰ πληρωθῇ. Όστε βλέπετε διτὶ δὲν χάνετε τίποτε. Επειτα ἔχετε αὐτὴ τὴ φράξη καὶ ἔγγητην.

ΝΙΚΟΣ. (Σημιώνεται καὶ παίρνει κιτρὶνό μέρος τὸν Δικ. κλητήρα). — Δεν ποὺ λέσ σὲ παρακαλῶ. Τι θὰ πάρης ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐκτέλεσι; διτὶ κι ἀν πάρης θὰ τὸ αἰξήσῃς κατά τὸν τάλληρο. (Κανεὶ νὰ τοῦ δῶσῃ ἔνα ταλληρό). «Βεπτά τοῦ καρμῆς καὶ ἔνα καλό. Αἰθρωπει ἐπὶ τέλους εἴλαστε.

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. — «Ἔγω ζητιάνος δὲν εἶμαι. (Φωνάζει). Νά κρατήσῃς τὸ ταλληρό γιὰ τὸν ἔαυτό σου. — Εμπέρδεις νὰ τελειώνουμε. (Προχωρεῖ πρὸς τὴ πλυντή).

ΚΩΣΤΑΣ Στάσου!.. (Στέκεται μεταξὺ τῆς

Σᾶς κλαίω ἔσεις ἀβάφτιστους στοῦ μίσους τὸ μπαροῦτι.

Φτωχοὶ διαβήκατε, ἀνθρώποι, ἀπ' τῆς ψυχῆς τὰ πλούτη.

17

Μάντινο μοὺ Ρούμελη, πλατειὰ ἡ ἀγάπη μοὺ γιὰ σένα. Μέσα μοὺ λάμπεις σύψυχη καὶ σύγκορμη βλασταίνεις, κι ἀ μὲ ληγίζεις δι πόλεμος σὲ πανοπόλια ξένα, τὰ πάτα τῆς δομῆς μοὺ ἐσὲν πυρώγεις κι ἀνασταίνεις. Μάντινο, ζωὴ καὶ δύναμη πῆγα διπτὸ τὰ σωτικά σου καὶ πρῶτα ἀπ' δια ἀρίστη τὸ γάλα τῆς λαλιᾶς σου.

18

Τὸ πλῆθος κι ἀ μοῦ τίναξε στὸ πρόσωπο τὸ γιούχα καὶ δίψασε καὶ λόγιασε μπροστά του νὰ σφαγᾶ— μανρούτινμένη του ἡ ψυχὴ μὲ τὰ σιγάνα σου ροῦχα ἀποκριτή καὶ φυρηρήτη καὶ φεύτη.. Μὰ κ' ἔγω πολεμιστής ἀγωνιστής κριτής καὶ παλληκάρι μέσα μοὺ κλείνω» ἔντι Λαό— καὶ ὑψώνω τὸ κοντάρι.

19

*Ω δεσμοὶ ποὺ ξεφυριζόντες στῆς κοιωνίας τὰ σπλάχνα Ασσάκλοι τῆς ζωῆς, στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδιά στενοί, ποὺ τρέψει τὴ στέρφα σκέψη σας ἡ μούχλα καὶ ἡ ἀράχνα παραμερίστε, δρογόμαστε. Μπροστά μας οἱ οὐρανοὶ καὶ τὰ πλατιὰ τὰ ξέφωτα καὶ οἱ στράτες οἱ ἀνοιχτές, κι δια τὰ πάντα τοῦ αἴριο καὶ τίποτα τοῦ χρέους.

20

Τῆς διμορφιᾶς σου τὸ ζῷοματα στὸ σπίτι μοὺ βρούτανε. Στὴν κάμαρα μοὺ τὴ μικρή, νύχτα μὲ τὸ κοντόλι μὲ βρῆκες καὶ γλυκόσκυρες: «Τραγουδιστὴ καὶ πλάνε νὰ σὲ μεθύσω λαζαρῶ κοι νάν τὰ δύν μοὺ ἀχείλη». Σοῦ εἶπα: «Ἡ ψυχὴ μοὺ δὲ διψᾶ, μὲ μέθυσος ἡ δργὴ καὶ μεθύσιμον θὰ μὲ ἰδῆς ὡς νὰ σημάνῃ αὐγῆς».

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΡΑΜΑΤΑ

1 - ΖΩΝΤΑΝΟΙ ΚΑΙ ΠΕΘΑΜΕΝΟΙ

2 - Ο ΑΣΩΤΟΣ

3 - ΟΙ ΑΛΥΣΙΔΕΣ

Πουλούνται στὸ γραφεῖο τοῦ Νουμᾶ + δραχμές τὰ τρία. Μορακά οἱ «Άλναίδες», τρεῖς δραχμές Στὶς ἐπαρχίες καὶ στὸ έξωτερικὸ στέλνονται δίχως παραπανιστὸ ἔξοδο γιὰ τὰ ταχυδρομικά.

πόρτας καὶ τοῦ κλητῆρος). Εἶδω δὲν θὰ μπῆς! Δὲν σου τὸ θεῖο τρέπω! Σοῦ τῶν ταῖς πρὶν, ἔχου· χάρω στο μέσα.

ΔΙΚ. ΚΛΗΤΗΡ. — «Αρινέ μὲ ἀλελφέ! Εἰδεγή θὰ μὲ ἀναγκάστης νὰ καλέσω τὴν ἐξουσία.

ΚΩΣΤΑΣ. — «Εἶδω δὲν θὰ μπῆς.

ΝΙΚΟΣ. (Προχωρεῖ καὶ τὸν καλοπιάνει) — «Ἄφεστα τὰ τώρα αὐτὴ καὶ κάντε μου τὴ χάρη ν ἀναβάλετε τὴν ἐκτέλεσι γι' αὔριο.

(Ακούεται τὸ κονδούρι τῆς δέσπορτας. «Ανοίγεις δὲν δένεις τὸν Αημοσίον»)

ΣΚΗΝΗ XVI

ΟΙ ΙΔΙΟΙ ΚΑΙ Ο ΔΙΜΟΣΙΟΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΩΡ

ΕΙΣΠΡΑΚΤΩΡ. — Ο γιατρὸς ἐδῶ εἶναι παρχ καλῶ;

ΝΙΚΟΣ. Μάλιστα, ἐδῶ εἶναι.

ΚΩΣΤΑΣ (Στὸν δικ. κλητῆρα) — «Οχι; δὲν θὰ μπῆς! Τὸ καλὸ παῦσεν τὸν θέλω νὰ γενέσῃς τὴ χάρη καὶ νὰ μὲ ἀθειάζῃς τὴ γνωμή. «Είλα! θερός!»

ΝΙΚΟΣ. — Κώστα, ητο χαλιάν!

ΕΙΣΠΡΑΚΤΩΡ. — Μέμπορω σας παρακαλῶ νὰ ιδῷ τὸν γιατρὸ μιὰ στιγμή;

ΝΙΚΟΣ. — Τώρα ἔχει χρωστό, ζήκε τελειώσῃ

Ο “ΝΟΥΜΑΣ,,
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὸν 'Αθηναί Δρ. δ. — Γιὰ τὶς 'Επιφρέσεις δρ. 7

Γιὰ τὸ 'Εξωτερικὸ δρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεκτόμαστε καὶ τελμητες(2 δρ. τὴν τρι. μηνία) συντροφίες.

Κανένας δὲ γράφεται συντροφικής δὲ στέλνει μπροστὰ τὴ συντροφή του.

10 λεφτά τὸ φύλλο λεφτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, 'Ομόνοια

'Εθν. Τράπεζα 'Υπ. Οικονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιδρομού ('Ακαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ύποδγειου Σιδερόδρομου ('Ομόνοια), στα βιβλιοπωλεῖα «Εστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (άντικρυ στὴ Βουλὴ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Ηρακτορεῖα τῶν 'Εψημεριδῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τὸ καινούριο βιβλίο τοῦ Ψυχάρη. — Κοινωνιολογική 'Επαιρία. — «Ἐρα ἀρθρόκι τῆς «Ακρόπολης».

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ δῶρο, ίπος κάθε χρονιὰ καὶ φέτος, κάτερι δι Ψυχάρης στὸ «Εθνος τὸ καινούριο τὸ βιβλίο του. «Ρόδα καὶ Μῆλα», τόμος Ε', μέρος πρώτος του. Κ' ἔχει μέσα τὴν περίφημη κριτικὴ μελέτη του γιὰ τὸ Σουρῆ καὶ τὴν ἀλλή τη μελέτη του αὐτὸν τὸν «Ομηρος τὴν νεοελληνικὴν» ποὺ δημοσιεύθηκε πρότιτο μεταφραστής παραπομπή τοῦ «Τετράρχη» (12 τὸν Δεκέμβριον 1904) μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Κωστῆ Παλαμᾶ ἀπὸ τὸν ζητόντα τὸν πρότιτο τὸν Κωνσταντίνο Παλαμᾶς ἀπ

